

Forundersøgelse for Nationalpark Smålandsfarvandet

Referat fra temaworkshop 3 - Erhverv & Turisme

27. september 2025
Kragenæs Sejlkлуб, Lolland

Referat – Temaworkshop 3 – Forundersøgelse om Nationalpark Smålandsfarvandet

Tema: Erhverv & Turisme

Dato: 27. september 2025

Sted: Kragenæs Sejlklub, Lolland

Arrangør: Naturstyrelsen

Deltagere: 31 borgere

Facilitatorer: Urland

Forud for workshoppen blev deltagerne inviteret på en guidet tur til Dodekalitten, hvor kunstner og skaber Thomas Kadziola fortalte om dens tilblivelse og dens betydning for lokalområdet

Workshoppen afholdes i Kragenæs Sejlklub, hvor der er opsatte plancher om forundersøgelsen og temaundersøgelserne, der lægger op til uformel dialog inden workshoppen begynder. Der er i øvrigt udlagt en folder til alle deltagende, med mere information og kontaktoplysninger, samt en 'Din mening folder' hvori man kan udtrykke sin mening.

I alt 31 borgere deltog i workshoppen, med 31 ved workshopkens start, og cirka 21 midtvejs og frem til slutningen.

Velkomst og introduktion

Tea (Urland) byder velkommen til workshoppen og beskriver Urland og deres erfaring og rolle i faciliteringen af borgerinddragelsen omkring forundersøgelsen for Nationalpark Smålandsfarvandet. De tilstedeværende fra Urland er: Tea Hörrmann, Christian Achermann, Victor Andreas Ketil Carlsen, og Mikala Skov Mathiesen.

De øvrige tilstedeværende herunder arrangører og bidragsydere til workshoppen præsenteres:

- Naturstyrelsen Storstrøm (Jane Skov Lind, Line Trap Mogensen og Camille Møller-Sørensen) som er arrangører
- Epinion (Amalie Kjær Kristiansen og Sara Da Silva Figueiredo Andersen)

Dagens program

Tea (Urland) beskriver dagens program:

- Velkommen - Urland
- Introduktion af rammerne for forundersøgelsen om Nationalpark Smålandsfarvandet - Naturstyrelsen Storstrøm
- Resultater fra undersøgelsen om erhverv og turisme - Amalie og Sara (Epinion)
- Workshop del 1 - Erhverv og Turisme
- Opsamling
- Workshop del 2 - Åbent tema
- Opsamling og tak for i dag

Der gøres opmærksom på at workshoppen ville blive lydoptaget med henblik på referatskrivning. Lydoptagelserne bliver ikke offentliggjort, men bruges til, at alle input fra deltagerne blev korrekt dokumenteret i rapporten.

Rammerne for forundersøgelsen

Line (NST) præsenterer kort hvad en nationalpark er, rammerne og hvad forundersøgelsen indebærer. Beskrivelsen er også præsenteret på de to informationsmøder der blev afholdt før sommerferien.

En sjette nationalpark?

Der findes allerede fem nationalparker i Danmark: Thy Nationalpark, Nationalpark Vadehavet, Nationalpark Mols Bjerge, Nationalpark Kongernes Nordsjælland og Nationalpark Skjoldungernes Land. Naturstyrelsen har fået til opgave at undersøge om Smålandsfarvandet og det omkringliggende kystområde kan blive den sjette nationalpark og derfor skal det undersøges om området lever op til kriterierne.

Forundersøgelsen for en potentiel nationalpark bygger på en undersøgelse af området til lands og til vand, samt gennem inddragelse af borgere, lodsejere, foreninger og interesseorganisationer.

Hvad er en nationalpark?

Der kan forekomme forvirring eller forveksling af nationalparker, naturparker og naturnationalparker. I de andre typer af parker forekommer helt andre vilkår end i en nationalpark.

En nationalpark er et afgrænset område der skal have nationale og/eller internationale værdier.

- En nationalpark er et afgrænset område der har nogle unikke landskaber, noget værdifuld natur, og kulturmiljøer som har nationalværdier.
- Nationalparken ejer ikke jorden, og den medfører ikke nogen restriktioner. Det vil fortsat være lodsejere i området der ejer jorden som nationalparken består af.
- Projekter bygger på frivillighed og skal derfor også ske i samarbejde med lodsejere

Hvad skal en nationalpark arbejde med?

Det er beskrevet i Nationalparkloven hvad der kendetegner en nationalpark og hvad en nationalpark skal arbejde med.

- Loven fokuserer blandt andet på friluftslivet og skal gøre det nemmere at forstå og opleve naturen og kulturhistorien i området, samt gøre de særlige områder mere tilgængelige for besøgende.
- En nationalpark skal arbejde med at skabe mere værdifuld natur og styrke den eksisterende
- Den skal ligeledes arbejde med at styrke lokalområderne og understøtte erhverv og turisme.
- Alle projekter skal foregå med frivillighed

Spørgsmål

- En borger mener at nationalparken kan have indvirkning på planloven og vetoret, og udtrykker i den forbindelse at det efter hans mening ikke er helt rigtigt at det ikke medføre restriktioner
 - > Line (NST) forklarer at hun ikke før har hørt at en nationalpark skulle have vetoret. Nationalparken har dog høringsret på lige fod med andre organisationer der bliver hørt i forbindelse med en lokalplan f.eks. Det er ikke set i andre nationalparker heller, men Line understreger dog at NST selvfølgelig vil undersøge det nærmere.

- Der følger lidt diskussion om nationalparkens indflydelse, restriktioner, frivillighed og skepsis overfor nationalparkens indvirkning. Der nævnes planlovens §29c, som vækker bekymring. Derudover udtrykkes der bekymring for hvad der sker efter det næste valg.
 - > Line og Jane (NST) uddyber med at der er fuld frivillighed omkring projekter i nationalpark – Altså hvis der f.eks. er nogen der synes det er en god idé at lave en vandresti, så skal det aftales med lodsejeren. Derimod er det miljøministeren, der bestemmer hvor nationalparkgrænsen skal gå, men styregruppen kan komme med anbefalinger til denne. Jane (NST) forklarer at man i nogle nationalparker har arbejdet med nogle planlægningszoner allerede i bekendtgørelsen om nationalparken. Deri har der været nogle restriktioner. Når NST tjekker med ministeren er svaret at man ikke vil arbejde med planlægningszoner i Smålandsfarvandet, da det var et grundlag da man igangsatte forundersøgelsen. Jane (NST) anerkender at man selvfølgelig ikke kan vide hvad der sker på længere sigt, alt lovgivning kan ændre sig og man kan derfor ikke give nogen garantier.
 - > Jane (NST) lægger også vægt på at nationalparkloven har eksisteret i 18 og er bredt funderet i vores politiske system, men at man selvfølgelig ikke kan vide hvad et folketingsvalg vil have af betydning for en nationalpark.
- En borger udtrykker yderligere bekymring for landbruget, som udgør en stor del af forundersøgelsesområdet. Hans bekymring er at når først landbruget ligger inden for grænsen, så er der risiko for begrænsninger, og det vil gå ud over deres levevej.
 - > Jane (NST) takker for inputtet, og understreger vigtigheden i at have det med i forundersøgelsen, så styregruppen kan lave de rigtige anbefalinger til ministeren.

Der afsluttes med endnu et input omkring landbruget, med ønske om konsekvensanalyser for ejendomsværditab. Spørgsmål og inputs tages med videre i forundersøgelsen.

Organisation af en nationalpark

Hvis man opretter en Nationalpark skal den styres af en fond. Fonden får mellem 9-10 mio. om året at arbejde med. Derudover kan nationalparken søge andre supplerende fonde, hvis der er konkrete projekter. Fonden er uafhængig og ledes af en bestyrelse.

- Nationalparkfonden skal udarbejde en nationalparkplan. Den skal gøre det gennemskueligt for alle hvad pengene bliver brugt til og sætte en retning for hvad nationalparken skal arbejde med.
- Planen gælder på kort og på lang sigt og skal derfor beskrive hvad nationalparken vil arbejde med her og nu samt hen over en længere årrække.

Spørgsmål

- En borger spørger ind til om nationalparken kan øge konkurrencen om midler for anden igangværende udvikling, der er f.eks. allerede initiativer med ålegræsudplantning
 - > Line (NST) at det er nemmere at søge midler med en nationalpark, men at de ikke har oplevet øget konkurrence i de tre andre nationalparker de har talt med.

Forundersøgelsesområdet

- Forundersøgelsesområdet er defineret af Smålandsfarvandet og kystnærhedszonen omkring vandet

- Nationalparken skal ikke følge forundersøgelsesområdet. Den kan godt blive mindre end forundersøgelsesområdet, men den kan ikke blive større, da man ikke kan etablere nationalpark i et område der ikke er undersøgt.
- Naturstyrelsen Storstrøm har fået til opgave at undersøge området, som er cirka 196.000 ha
- Det er styregruppen der har ansvaret for forundersøgelsen. Styregruppen består af repræsentanter fra de fem involverede kommuner, samt interesseorganisationer bl.a. DOF, DN, Sektionen for større lodsejere osv. Den fulde liste står på forundersøgelsens hjemmeside.
- Når forundersøgelsen er færdig, er det en politisk beslutning, hvor miljøministeren og politikerne skal vurdere om der skal etableres en nationalpark og hvor.

Spørgsmål

- En borger spørger ind til nogle afvigelser fra kystnærhedszonens 3 km buffer
 - > Line (NST) forklarer at der kan være andre landskabelige elementer f.eks. en vej, et skel eller en bestemt udpegning der kan have indflydelse på grænsen.

Forundersøgelsen

Line (NST) fortæller om hvad der skal undersøges i forundersøgelsen om Nationalpark Smålandsfarvandet.

Undersøgelsen laves under fire temaer: *Erhvervs og turisme*, som workshoppen i dag handler om, *Landskab og kulturmiljøer*, *natur og geologi*, og *friluftsliv og formidling*. Der er afholdt workshop om natur og geologi, samt *landskab og kulturmiljøer*, mens den sidste afholdes sidst i oktober, som borgerne også er meget velkomne til at deltage i.

En del af undersøgelsen går også ud på at finde ud af om der er opbakning til en nationalpark. Line (NST) lægger vægt på at de lokales meninger er meget vigtige – altså om man synes det er en god idé, om der udfordringer, eller om man kan se potentialer og hvad man skal være opmærksom på – alle input kommer med i forundersøgelsen.

Der er også til workshoppen udlagt en 'Din mening-folder' hvori man kan give sin mening til kende.

De fire temaer undersøges af fageksperter, som har kigget på om områdets særlige karakteristika, og om det har nationale og eller international værdi og lever op til kriterierne for en nationalpark.

Processen

Line (NST) gennemgår forløbet for forundersøgelsen som skal være færdig i sommeren 2026.

- Der er afholdt 2 informationsmøder
- Der er i alt 4 temaworkshops hvor nummer to afholdes i dag
- Derudover fem åbent telt arrangementer, bl.a. er Naturstyrelsen på Æblets Dag på Fejø.
- Parallelt med inddragelsesarrangementerne, udfører en række fageksperter temaundersøgelser
- Det hele skal munde ud i en samlet rapport med nogle anbefalinger, hvor styregruppen skal beslutte om de på baggrund af undersøgelsen skal anbefale at man opretter en nationalpark
- Anbefalingerne skal godkendes i de fem byråd, hvorefter de fremsendes til Christiansborg.
- Forundersøgelsen skal være færdig i sommeren 2026

Spørgsmål

- En borger spørger ind til styregruppen, og undertallet af lodsejere. I den forbindelse spørges der ind til om der vil blive lavet flertalsbeslutninger. Der spørges derudover ind til hvem der har besluttet hvem der skal sidde i styregruppen
 - > Line (NST) fortæller at der ikke er blevet besluttet om man skal lave flertalsbeslutninger. Man har tidligere arbejdet med at udtrykke både meningen fra flertallet og mindretallet i andre nationalparker. Miljøministeren har udpeget styregruppens formanden og næstformanden, samt de interesseorganisationer der skal være med i styregruppen.
- En borger lægger vægt på at en nationalpark skaber en del usikkerhed for nogen, mens det er en rigtig god mulighed for andre. Der lægges vægt på at det ville være rart, at få konkrete svar på hvad der er op og ned ift. restriktioner osv.
 - > Jane (NST) fortæller at de har sat jurister på opgaven, så der bliver mere klarhed om hvordan tingene forholder sig.

Spørgerunden afsluttes og der opfordres til at komme med flere input når workshopen går i gang eller efter arrangementet.

Resultater fra temaundersøgelse om erhverv og turisme v. Amalie Kjær Kristiansen og Sara Da Silva Figueiredo Andersen (Epinion)

Amalie, Sara og deres team har arbejdet på kortlægning og komparativ potentieanalyse af det lokale erhvervsliv og turismen i en mulig nationalpark i Smålandsfarvandet.

Amalie og Sara, vil præsentere arbejdet fra analysen som strækker sig over ca. 90 sider, og oplægget koncentrere sig derfor om de vigtigste fund og potentialer.

Hvem er Amalie, Sara og Epinion?

Amalie og Sara kommer fra Epinions' team for turisme, kultur & stedsudvikling.

Amalie er antropolog og har arbejdet med stedsudvikling i mange år, bl.a. med projekter omkring Stevns Klint og Camønoen. Amalie har sin kollega Sara med som har været en del af projektteamet for temaundersøgelsen om erhverv og turisme i en mulig nationalpark i Smålandsfarvandet.

Tilgang til opgaven

Undersøgelsen bygger på en eksplorativ analyse. Den er baseret på kortlægning af Smålandsfarvandet, hvor der er kigget på data fra de fem kommuner der indgår i forundersøgelsesområdet. Det betyder at hele oplandet til forundersøgelsesområdet også indgår i undersøgelsen.

Derudover er der udført kortlægning af de eksisterende nationalparker, dybdegående interviews og casestudier, som giver et bredere perspektiv til undersøgelsen.

Kortlægning af Smålandsfarvandet

Sara gennemgår kortlægningen af Smålandsfarvandet og præsenterer de vigtigste fund.

Analysen viser en unik kombination af natur, kultur og erhvervspotentiale i området. Kortlægningen inkluderer data fra de fem kommuner, eksisterende nationalparker samt interviews med lokale aktører.

Hovedpointer:

- Turisme: Området står stærkt og har et stort turismeopland med mange overnatninger
- Attraktioner: Området rummer mange attraktioner, som allerede er centrale aktører i turismebranchen, bl.a. Knuthenborg Safari og Dodekalitten, som tiltrækker mange besøgende.
- Særligt kendetegn: Kombination af blå (vandbaserede) og grønne (naturbaserede) kvaliteter. Det er en attraktiv kombination for forskellige typer af målgrupper
- Erhvervet: Et stærkt erhvervsgrundlag, særligt i de større byer i og omkring Smålandsfarvandet. I de mindre byer findes også overnatningssteder, som er med til at drive lokaløkonomisk aktivitet.
- Stærkt og diversificeret erhvervsliv, med særlig styrke i fødevaresektoren.

Konklusioner i tal

Turismen i Smålandsfarvandet viser både volumen og variation i typer af oplevelser.

Hovedpointer:

- Turismeopland: Stort turismeopland for kommercielle overnatninger, kun overgået af Nationalpark Vadehavet, som er en af de største destinationer i landet.
- Udvikling i overnatningstal: I modsætning til de eksisterende nationalparker, som har oplevet en vækst i overnatninger mellem 2008 til i dag på mellem 30-60%, så har Smålandsfarvandet oplevet en vækst på 13%. Det er dog vigtigt at have den usynlige kapacitet for øje i de ikke registrerede og ikke-kommercielle overnatninger, da de også er med til at drive aktiviteten i området.
- Attraktionerne har en stor betydning, og der er mange store og velbesøgte attraktioner i området. 14 attraktioner fra Visit Denmarks attraktionsliste ligger i området omkring Smålandsfarvandet, sammenlignet med andre nationalparker, er det en betydelig del der ligger i dette område. Derudover ligger der en række attraktioner, som ikke indgår i listen, men som også trækker mange besøgende.
- Kombination af maritime og naturmæssige kvaliteter tiltrækker forskellige målgrupper, og disse turister er karakteriseret ved at være bæredygtige, og har fokus på at man ikke belaster miljøet man besøger.
- Et stort og varieret erhvervsgrundlag, der er med til at drive området. Sammenlignet med eksisterende nationalparker, står fødevaresektoren meget stærkere i Smålandsfarvandet.

Spørgsmål

- En borger spørger, hvor mange af turisterne der er tyskere.
 - > Sara (Epinion) svarer at ca. 6/10 er danske, og at der også kommer mange tyskere.

Spørgsmål

- En borger nævner at øerne også kunne indgå som attraktioner, som ikke er på visit Denmarks liste, hvis man kigger

på færgeaktiviteten.

- > Inputtet anerkendes af Sara som er enig.

Spørgsmål

- En borger kommer med et indspark til at gastro-turisme er/kan være relevant i Smålandsfarvandet som en del af oplevelsesudbuddet.
 - > Inputtet anerkendes af Sara.

Identificerede potentialer

Potentialerne er identificeret ud fra kortlægning og erfaringer fra øvrige nationalparker. Potentialerne repræsenterer forskellige mulighedsrum, som kan formes og realiseres afhængigt af lokale aktørers initiativer.

Potentialer for en nationalpark:

- **Maritim nationalpark:** Der peges på et særligt potentiale for, at Smålandsfarvandet kan blive Danmarks første nationalpark med et udpræget maritimt fokus. Øerne rummer en rig kulturhistorie og stærke fortællinger knyttet til det maritime, som kan danne et naturligt afsæt for både turisme og erhvervsudvikling. Kystturismen spiller allerede en stor rolle i området og tiltrækker mange besøgende, der søger oplevelser både på og langs vandet.

Et maritimt fokus kan bidrage til at skabe flere faciliteter, som gavner både turister og lokale – f.eks. bedre adgang til kysten, nye opholdssteder og servicepunkter. Udviklingen forudsætter et godt samarbejde mellem lokale erhvervsaktører, kommuner og Naturstyrelsen, så de mange besøgs muligheder kan løftes og koordineres på en bæredygtig måde.

- **Blå og grønne målgrupper:** De blå og grønne målgrupper tiltrækker bæredygtige turister, der gerne vil opleve naturen og være aktive – f.eks. sejle, vandre eller udforske kystlandskabet. Det passer godt med nationalparkens værdier om at passe på naturen og formidle dens særlige kvaliteter. For at imødekomme disse målgrupper kan der udvikles flere faciliteter i landskabet, som også gavner lokale borgere, f.eks. shelterpladser, lystbådehavne og vandposter. Det kræver samtidig fokus på formidling og vejvisning, så besøgende nemt kan finde rundt og forstå områdets fortællinger.
- **Styrkede samarbejder:** Nationalparken kan styrke erhvervssamarbejder gennem et fælles brand, der fungerer som kvalitetsstempel og signal om bæredygtighed. Erfaringer fra andre nationalparker viser, at et brand kan samle lokale aktører, skabe synlighed og styrke samarbejde på tværs af området.

Det omfatter markedsføring af lokale fødevarer og produkter, samarbejde mellem restauranter, butikker og gårdbutikker samt udvikling af gæsteoplevelser som gårdbesøg, smagsoplevelser og aktiviteter på markerne. Et fælles nationalparkbrand kan desuden styrke områdets identitet og fortælling, så både turisme og erhverv opleves som integreret med lokal kultur og natur. Samtidig skabes synergier, hvor besøgende sendes rundt mellem aktører og oplevelser på tværs af Smålandsfarvandet, hvilket styrker både økonomi, samarbejde og lokalsamfundets stolthed.

Perspektivering – Landbrug: Landbruget skal have lov til at drive sin virksomhed som normalt. F.eks. i Nationalpark Mols Bjerger indgår landbruget ikke direkte i erhvervsnetværket, da landbrugsaktiviteter ofte ikke passer ind i et fælles bæredygtighedsbrand, fx på grund af gødning, drift og produktionstype. Landbruget kan stadig inddrages på andre måder i nationalparken, fx gennem pleje og formidling af natur og kulturhistoriske elementer som f.eks. stendysser. Frivillige og nationalparkens aktører kan hjælpe med disse opgaver, hvilket skaber samarbejder og synergi mellem landbrug, natur, kultur og turisme – uden at landbruget nødvendigvis er en direkte del af brandet eller erhvervsnetværket.

- **Udnyt forretningspotentialiet i områdets stærke fødevaresektor:** Smålandsfarvandet har et betydeligt potentiale for at udvikle sin fødevaresektor som en del af nationalparkens tilbud. Områdets produkter kan bruges til branding og markedsføring under nationalparkens navn, hvilket giver et kvalitetsstempel og synliggør områdets unikke lokale råvarer. Samtidig skaber samarbejde mellem producenter, restauranter og turismeaktører mulighed for at gøre fødevarerne mere tilgængelige for besøgende og udvikle nye oplevelser, hvor gæster kan komme tæt på produktionen og områdets lokale kultur.

Perspektivering – Mols Bjerger Servicenetværk: Et eksempel på, hvordan et servicenetværk kan styrke nationalparkens udvikling, findes i Nationalpark Mols Bjerger. Her består servicenetværket af over 100 lokale aktører, som arbejder med værtskab, guidede oplevelser, spisesteder, cykeludlejning og andre turismeaktiviteter. Netværket fungerer som en platform for vidensdeling, samarbejde og forretningsudvikling, hvor virksomheder kan teste nye initiativer og afprøve oplevelseskoncepter i praksis.

- **Skab en fælles nationalparkidentitet:** En nationalpark kan give Smålandsfarvandet en tydelig identitet, som både borgere og besøgende kan genkende sig i. Ved at samle områdets kulturhistorie og lokale særpræg under én fælles fortælling skabes et stærkt afsæt for både turisme og erhverv. Identiteten kan styrke lokalsamfundene, fremme samarbejde på tværs af kommuner og aktører, og bidrage til at gøre området mere attraktivt for besøgende – samtidig med at den understøtter formidlingen af natur- og kulturværdier.
- **Skab oplevelser, der knytter natur og kultur**
Smålandsfarvandet rummer et stort potentiale for oplevelser, hvor natur og kultur kombineres. Områdets mange attraktioner – f.eks. slotte, museer og kulturmiljøer – giver mulighed for at udvikle besøgsoplevelser, hvor vandreture, cykelture og andre friluftaktiviteter kobles med kulturarven. Sådanne kombinationer er efterspurgte, kan styrke områdets samlede værditilbud, forlænge turistsæsonen og gøre besøget mere fleksibelt og attraktivt for forskellige målgrupper.

Perspektivering – Frivillig netværk Nationalpark Thy

I Nationalpark Thy spiller et omfattende frivillignetværk en central rolle for parkens aktiviteter og drift. De frivillige driver besøgssteder, deltager aktivt i naturpleje og formidler lokal viden om områdets natur og kultur.

Frivilliges motivation ligger bl.a. i medbestemmelse og ejerskab – de er med til at vælge aktiviteter, får indsigt i beslutningsprocesser og kan bidrage direkte til udviklingen af nationalparken. Udover at levere betydelig arbejdskraft sikrer netværket også, at samarbejdet mellem park, borgere og lokale aktører er langsigtet, demokratisk og lokalt forankret.

- **Dyrk dobbeltpotentialet i det store turismeopland og styrk sæsonudvidelsen:**
Smålandsfarvandet har allerede et stort turismeopland med mange overnattende gæster og betydelig overnatningskapacitet. Turismen udgør en styrke, som nationalparken kan bygge videre på. Der ligger et særligt potentiale i strategisk at udvide turistsæsonen ved at tiltrække besøgende også uden for sommerperioden, fx i foråret og efteråret. Nationalparken kan samtidig styre besøgsstrømme, så de særlige områder opleves på de rette tidspunkter, og besøget fordeles mere jævnt. På den måde udnyttes det eksisterende turismegrundlag optimalt, samtidig med at oplevelserne bliver mere attraktive og tilgængelige over længere tid.
- **Regenerativ turisme – giv tilbage til naturen og lokalsamfundet:** Regenerativ turisme går ud over traditionel bæredygtighed ved ikke blot at reducere negative effekter, men aktivt at skabe positive forbedringer for området. I Smålandsfarvandet kan turister bidrage til at passe på naturen og kulturmiljøerne, samtidig med at de engageres i lokale oplevelser og aktiviteter. Kombinationen af natur- og kulturoplevelser giver mulighed for synergi mellem lokale aktører og besøgende, fx gennem samarbejde med foreninger, skoler og lokalt erhverv. Denne tilgang sikrer, at turismen understøtter områdets langsigtede værdier og bidrager til både natur, kultur og lokalsamfund på en bæredygtig og aktiv måde.

Spørgsmål

- En borger spørger ind og lægger vægt på at der ift. fødevarer er meget fokus på nicheproduktion, at det ikke giver reelle fordele for almindelige landmænd.
 - > Amalie (Epinion) anerkender at det er svært, men fremhæver bl.a. Thiese, som brander sig på at sælge mælk fra en Nationalpark Thy. Hun understreger og erkender at der er meget arbejde i at udnytte det potentiale der nu måtte være.

Spørgsmål

- Er der kigget på hvor mange specialvarer der er inden for undersøgelsesområdet? Da en stor del af området landbrug er foderproduktion.
 - > Amalie svarer at der ikke er lavet en undersøgelse af dette, men at hun er klar over at der er meget foderproduktion.

Spørgsmål

- En borger lægger særligt vægt på at modningen af afgrøder sker tidligere i området end i andre dele af landet, og mener at det er noget man bør kigge på.
 - > Tea (Urland) fremhæver at det netop er den type input som er gode at have med i undersøgelsen.

Spørgsmål

- En borger spørger ind til potentialet for bosætningen, og ser gerne at nationalparken kan bidrage til at diverse restriktioner får et eftersyn, så der kan ske en stigning i bosætningen.
 - > Amalie (Epinion) fortæller at de har kigget på bosætningen i de eksisterende nationalparker, men at det ikke giver entydige svar. Nationalpark Thy har ikke set nogen særlig stigning, men i Mols Bjerge er der kommet mange flere til. Det er helt sikkert noget man kan arbejde med, der er f.eks. mange der gerne vil bo i skøn natur, og der er også et potentiale i at området i fremtiden vil være forbundet med Tyskland gennem Femern.

Spørgsmål

- En borger fra Agersø ønsker at man taler det her område mere op, og at der kan komme bedre samarbejde mellem kommunerne.
 - > Amalie (Epinion) tror at der ligger mange potentialer der kan hjælpe til med netop dette. Det kræver dog at der bliver etableret nogle gode samarbejder og at der er engagement fra borgere.

Spørgsmål

- En borger er bange for at det bliver en zoologisk have, og at de små byer og havne kommer under pres. Han er nervøs for at der kommer så meget trafik at man får ødelagt de stille og rolige små samfund. Han eksemplificerer med et naturprojekt, som har gjort logistikken svært
 - > Amalie (Epinion) mener ikke at turistrykket kommer til at stige så meget. Derudover kan man gennem formidling kontrollere de besøgende, og man kan lede trafikken derhen hvor man gerne vil have den skal hen. Samtidig skal branding af området ske parallelt med udvikling af de nødvendige faciliteter til håndtere de besøgende og på den måde kan man sørge for at man ikke overbelaster området.

Workshop del 1 – Erhverv & Turisme

Tea (Urland) tager ordet og lægger op til at første del af workshoppen kan starte.

Der er bordkort som passer til emnet ved hvert bord som man kan tegne og skrive på, samt en række arbejds-spørgsmål som kan sætte snakken i gang. Formålet er at få en masse inputs og holdninger til områdets erhverv og turisme.

Afslutningsvis er der en opsamling hvor hvert bord præsenterer de gennemgående temaer diskuteret i gruppen.

For uddybede resultater fra workshopdelen se bilag Forundersøgelse for Nationalpark Smålandsfarvandet, Tema-workshop 3 – Erhverv og Turisme – Opsamling fra bordkort (Urland).

Workshop del 2 – Åben tema

Tea (Urland) tager ordet og lægger op til at anden del af workshoppen kan starte.

Der er bordkort som passer til emnet ved hvert bord som man kan tegne og skrive på, samt en række arbejds-spørgsmål som kan sætte snakken i gang. Formålet er at få en masse inputs og holdninger til området uden et fokuseret tema.

For uddybede resultater fra workshopdelen se bilag Forundersøgelse for Nationalpark Smålandsfarvandet, Tema-workshop 3 – Erhverv og Turisme – Opsamling fra bordkort (Urland).

Afslutning

Tea (Urland) runder af, takker for fremmødet, og fortæller at de inputs borgerne er kommet med nu vil blive behandlet og sendes retur til Epinion, så det kan indarbejdes i rapporterne.

Hvis man har yderligere spørgsmål, kan man skrive til den oplyste e-mailadresse smaalandsfarvandet@nst.dk som også står i den udelte folder.

Der opfordres også til at man udfylder 'Din mening-folderen' inden man går hjem.

Andet

Se flere resultater fra undersøgelsen om Erhverv og Turisme i rapporten Kortlægning og komparativ potentialeanalyse af det lokale erhvervsliv og turismen inden for den mulige Nationalpark Smålandsfarvandets forundersøgelles-område, Delleverance 1

For uddybende foreløbige resultater fra workshoppen se bilag Forundersøgelse for Nationalpark Smålandsfarvandet, Temaworkshop 3 – Erhverv og Turisme – Opsamling fra bordkort (Urland).

Faglige overvejelser bag det overnævnte program

I den indledende fase er det vigtigt at få indsigt i den viden mennesker der har betydning for stedet besidder, for at forstå potentialer og udviklingsretninger. Det kan være beboere, besøgende, meningsdannere, investorer og beslutningstagere. En meningsfuld inddragelse skaber på samme tid ny viden, der bidrager til helstøbte, bæredygtige løsninger for samfundet som helhed, samt grobund for lokal opbakning, ejerskab og engagement i en fremtidig udvikling.

Workshoppen er tilrettelagt, så deltagerne først blev introduceret til rammerne for forundersøgelsen og præsenteret for eksperternes resultater fra temaundersøgelsen. Herefter blev de sat i gang med workshopaktiviteterne.

Konkret består workshoppen af gruppedialoger ved borde med 5–10 personer. Her fungerer deltagerne som lokale eksperter, og deres input, kritik, ønsker og spørgsmål noteres ned på bordkort. For at fastholde fokus er der i hver workshop formuleret arbejdsspørgsmål, som deltagerne forholder sig til. På baggrund af erfaringerne fra den første workshop er der desuden indført en åben runde, hvor deltagerne frit kan bringe alle tematikker op. Dette sikrer, at ingen emner eller bekymringer falder mellem to stole eller overses i processen.

Alle workshops er planlagt med henblik på at sikre bred deltagelse. Derfor er de placeret i weekender og indledes med fælles aktiviteter som eksempelvis en sejltur eller en ø-vandring. Undervejs serveres der mad og drikke til alle deltagere.